12/02/2019

Ο «μικρόκοσμος» των εκτρώσεων και η αντιστροφή της πραγματικότητας

/ Γνώμες

Δρος Ἰωάννη Μπέκου
Εἰδικοῦ Ἐπιστήμονα στό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Παρά τίς συνεχεῖς διαψεύσεις ἀπό τίς ἐξελίξεις τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, ὁ ἄνθρωπος συνεχίζει νά πιστεύει ὅτι εἶναι «ἄνθρωπος τῆς προόδου», ἱκανός νά διακρίνει τήν ἀλήθεια ἀπό τό ψέμα, τή ζωή ἀπό τόν θάνατο, τόν σεβασμό τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν παραβίασή τους, τήν ἐλευθερία ἀπό τόν αὐταρχισμό. Αὐτή ἡ πίστη στόν ἄνθρωπο εἶναι ἰδιαίτερα ἔντονη στίς μέρες μας μέσα σέ ἕνα κλίμα ἐπιστημονικῆς καί τεχνολογικῆς προόδου, μία πίστη πού συνοδεύεται ἀπό αὐξημένες προσδοκίες γιά τίς ἀνθρώπινες ὑποθέσεις. Ἀλλά οἱ μεγάλες προσδοκίες ὁδηγοῦν καί σέ ἐκκωφαντικές διαψεύσεις, ὅπως συμβαίνει καί

στήν ἐποχή μας, μία ἐποχή γενικευμένης κρίσης.

Ἔτσι, ὅμως, ἔχουν τά πράγματα μέ τόν ἄνθρωπο, κάτι πού μᾶς τό ἐπιβεβαιώνει καί ἡ βιβλική ἱστορία. Ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὔα εἶχαν ὅλες τίς προϋποθέσεις γιά νά κάνουν ἐπιλογές, πού θά συνέβαλλαν στή ζωή κι ὄχι στον θάνατο, ἀλλά ἐκεῖνοι προέκριναν τόν θάνατο τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ζωή τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἦταν γεμάτη συμβάντα πού μαρτυροῦσαν τόν ἐρχομό τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ὅταν καλοῦνται ἀπό τόν Διδάσκαλό τους νά προσέχουν ἀπό τήν ψεύτικη διδασκαλία τῶν Φαρισαίων καί τῶν Σαδδουκαίων, ἐκεῖνοι νομίζουν ὅτι τούς μιλάει γιά τήν ὑλική τροφή καί τή βιολογική τους ἐπιβίωση. Ὁ ἰσραηλιτικός λαός εἶχε ὅλα ἐκεῖνα τά «σημεῖα», εἶχε ἐμπειρία ὅλων ἐκείνων τῶν συμβάντων, πού θά τοῦ ἐπέτρεπαν νά ἀναγνωρίσει τόν Μεσσία καί νά τόν ἀκολουθήσει, ἀλλά τελικά ἐπέλεξε νά Τόν σκοτώσει μέ σταυρικό θάνατο. Ὁ Χριστός θά πεθάνει καί θά ἀναστηθεῖ, τό ἀνθρώπινο γένος θά λάβει τή δωρεά τῆς νίκης τῆς ζωῆς πάνω στόν θάνατο καί ὁ ἄνθρωπος θά συνεχίζει πεισματικά νά ἐπιλέγει τόν θάνατο καί τήν πρόκλησή του, ἐνῶ θά πιστεύει ὅτι μέ τόν τρόπο αὐτό ὑπηρετεῖ τή ζωή. Ἐνῶ ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού πεθαίνει γιά νά σωθοῦν ὅλοι ἄνθρωποι ἀπό τή φθορά καί τόν θάνατο εἶναι ἤδη παροῦσα στόν κόσμο αὐτό καί ὁ Θεός θά συνεχίζει νά καλεῖ τούς ἀνθρώπους μέσα στήν καθημερινότητά τους νά γίνουν πολίτες τῆς Βασιλείας Του, ὁ ἄνθρωπος θά κλείνεται στόν μικρόκοσμό του, διαφυλάσσοντάς τον μέ τήν ἄσκηση βίας καί τήν πρόκληση πόνου καί θανάτου.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα μίας τέτοιας τάξης πραγμάτων ἀποτελοῦν οἱ ἐκτρώσεις, δηλαδή ἡ ἐλεύθερη ἐπιλογή ἀνθρώπων νά προκαλέσουν θάνατο σέ ἕνα ἔμβρυο πού ἐπείγεται νά γεννηθεῖ, νά ζήσει στόν κόσμο αὐτό, νά ἀσκηθεῖ στήν ἀγάπη καί τή θυσία καί νά ἔχει τήν εὐκαιρία νά εἰσέλθει στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Γιά νά τό ποῦμε λίγο διαφορετικά, οἱ ἐκτρώσεις προδίδουν τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἑρμηνεύει καί ἀντιμετωπίζει κάθε «μικρό» καί κάθε «μεγάλο» συμβάν τῆς προσωπικῆς ἤ συλλογικῆς του ἱστορίας.
Πιό συγκεκριμένα, πρῶτον, ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἐπιλέγει νά ὑποτιμήσει τή σημασία τοῦ συμβάντος τῆς σύλληψης τοῦ ἐμβρύου ἀπό φόβο γιά τίς ἀλλαγές πού θά ἐπιφέρει στόν ἔλεγχο τῆς καθημερινότητάς του. Αὐτός ὁ ἔλεγχος ἐξασφαλίζεται μέ τόν κατακερματισμό τῆς ἱστορίας τοῦ νέου ἀνθρώπου πού ἀναμένεται νά γεννηθεῖ σέ μέρες, ἑβδομάδες, μῆνες καί στάδια ἀνάπτυξης. Ἔτσι, ἀντί τό συμβάν τῆς σύλληψης τοῦ ἐμβρύου νά δίδει νόημα στίς μέρες, στίς ἑβδομάδες καί στούς μῆνες πού θά ἀκολουθήσουν, συμβαίνει τό ἀντίθετο. Οἱ μέρες, οἱ ἑβδομάδες καί οἱ μῆνες πού ἀκολουθοῦν τή σύλληψη, θά καθορίσουν τή σημασία, τίς δυνατότητες, τήν προοπτική καί τό μέλλον τοῦ ἐμβρύου!

Στόν ἀντίποδα αὐτῆς τῆς προσέγγισης, ἡ ἀναγνώριση τῆς σημασίας τοῦ

συμβάντος τῆς σύλληψης καί τῶν δυνατοτήτων της, μία ἀναγνώριση βαθιά χριστιανική – τό ἔμβρυο φέρει τό κατ’ εἰκόνα, ἀποτελεῖ θέλημα Θεοῦ καί ἐκπληρώνει τήν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ νά μποροῦν συνεχῶς, ὅλο καί περισσότεροι, νέοι ἄνθρωποι νά γίνουν πολίτες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ – ἀκυρώνει τέτοιες ἀξιώσεις. Ἡ ἀναγνώριση τῆς σημασίας τοῦ συμβάντος τῆς σύλληψης σημαίνει την ἀπροϋπόθετη ὑποδοχή τοῦ ἄλλου, τοῦ νέου ἀνθρώπου, πού ἀναμένεται να γεννηθεῖ.
Καί δεύτερον, δημιουργεῖ ἕνα «μικρόκοσμο» για τη λήψη τῶν ἀποφάσεών του. Ἡ σύλληψη τοῦ ἐμβρύου καί ἡ συζήτηση γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ συμβάντος ἐγκλωβίζεται σέ ἕναν ἐπαγγελματικό χῶρο, τόν χῶρο τῆς κλινικῆς, μέ τή συμμετοχή ὅσο γίνεται λιγότερων ἀνθρώπων, δηλαδή τοῦ γιατροῦ καί τῆς ἐγκύου καί μέ ὅσο γίνεται πιό ἀπογυμνωμένες ἀπό νοήματα ἔννοιες, πού καταλήγουν νά ἀποτελοῦν ἁπλά και μόνο ἔννοιες τῶν βιοϊατρικῶν ἐπιστημῶν. Ἔτσι, ἐπιτυγχάνεται ἕνας ἰδιαίτερος ἀποκλεισμός ἀπό τήν εὐρύτερη πραγματικότητα καί διαμορφώνεται ἕνας «μικρόκοσμος» πού ἀποκλείει ἄλλα, διαφορετικά νοήματα γιά τόν χαρακτήρα τοῦ ἐμβρύου καί τίς δυνατότητές του νά ζήσει τή ζωή, πού τό ἴδιο τό ἔμβρυο ἐπείγεται νά ζήσει. Ἀκόμη περισσότερο, ἡ ἀπόσυρση σέ ἕναν τέτοιο «μικρόκοσμο» ἀποκλείει τήν παρουσία τῆς ἀνθρώπινης κοινότητας, τήν παρουσία τῶν ἄλλων, τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Θεοῦ καί τελικά ὁδηγεῖ σέ φαντασιακές πεποιθήσεις πού ταυτίζονται μέ τό ψέμα κι ὄχι τήν ἀλήθεια γιά τον ἄνθρωπο.

Αἰῶνες, λοιπόν, πρίν οἱ βιολόγοι, οἱ γενετιστές και οἱ γιατροί ξεκινήσουν τη συζήτηση για τό πότε ἔχουμε τήν ἔναρξη τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, πότε μορφοποιεῖται τό ἔμβρυο, πότε ἀναπτύσσεται και φθάνει σέ ἕνα στάδιο ἐξέλιξης πού τό καθιστᾶ ἄνθρωπο με δικαιώματα, ἡ χριστιανική παράδοση ἔκανε σαφές ὅτι ἡ πραγματική μορφή στόν ἄνθρωπο, αὐτή πού τόν μεταβάλλει ἀπό κάτι χωρίς μορφή σέ πρόσωπο γνωστό στόν Θεό, δίνεται κατά τό Βάπτισμα, κι ὄχι ἀπό τή βιολογία τοῦ σώματος καί τά στάδια ἀνάπτυξης τοῦ ἐμβρύου. Τότε, κατά τόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα ὁ ἄνθρωπος ἀποκτάει μορφή κι ἀναγνωρίζεται ἀπό τόν Θεό, ὄντας πρίν ἄμορφος, ἀγνώριστος. Γιά τόν λόγο αὐτό «τό Βάπτισμα εἶναι ἡ κατά Χριστόν γέννησή μας».
Ἀλλά στήν Ἐκκλησία καί ἡ φυσική συγγένεια τῆς ἐγκύου μέ τό ἔμβρυο πού θεωρεῖται ὅτι τῆς δίνει δικαιώματα κυριαρχίας πάνω στή ζωή τοῦ ἐμβρύου, δέν ἀποτελεῖ τή μόνη δυνατότητα. Κι αὐτό γιατί ἡ συγγένεια αἵματος ἀναμένεται νά συγκριθεῖ μέ μία ὑπέρτερη συγγένεια, τήν κατά χάριν υἱοθεσία μέ το μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Σύμφωνα πάλι μέ τόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα, «ἡ συγγένεια μέ τόν Θεό εἶναι στενότερη και μεγαλύτερη καί ἀπό τή φυσική συγγένεια» καί «ὅσοι ἀναγεννήθηκαν πνευματικά εἶναι περισσότερο παιδιά τοῦ Θεοῦ παρά τῶν γονέων τους».

Τέλος, πολύ πρίν ἡ Εὐρώπη ἀρχίσει νά μιλάει για τήν προσωπική ἐλευθερία τοῦ

ἀνθρώπου κατά ἕνα ἐκκοσμικευμένο τρόπο χρησιμοποιώντας τή γλώσσα τῶν δικαιωμάτων, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος γιά νά λυτρώσει τον ἄνθρωπο ἀπό τόν θάνατο, μία λύτρωση πού προϋπόθετε τόν δικό Του θάνατο, κι ὄχι τῶν ἄλλων ὅπως συμβαίνει στήν περίπτωση τῆς ἔκτρωσης. Ἡ μίμηση αὐτοῦ τοῦ ἤθους ἀπό τούς πιστούς χριστιανούς προϋποθέτει τη μετοχή στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τή σύνδεση τῆς σύλληψης, τῆς γέννησης τοῦ ἐμβρύου, ἀλλά καί τῆς μετέπειτα ζωῆς του μέ τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι, λοιπόν, φανερό ὅτι ἡ ἀντίθεση τῆς Ἐκκλησίας στίς ἐκτρώσεις συνδέεται μέ τά θεμέλια τῆς πίστης Της, μία πίστη πού δεν ἀναγνωρίζει τήν πρωτοκαθεδρία τῆς βιολογίας καί τοῦ σώματος στή διαμόρφωση τῆς πορείας τοῦ κόσμου, μία πίστη πού καθιστᾶ κάθε ἀπρόσμενο γεγονός ἤ θλιβερό συμβάν, ἕνα γεγονός καί ἕνα συμβάν μέ εὐλογημένες δυνατότητες, μία πίστη πού δέν ἐπενδύει στόν φόβο ἀλλά στήν ἀγάπη καί τήν ἐλευθερία. Ἡ ἀπουσία μίας τέτοιας πίστης θα ὁδηγεῖ σέ πεποιθήσεις καί πρακτικές πού πάντα θά τρέφονται ἀπό βία καί αἷμα, εἴτε ἀφοροῦν τίς ἐκτρώσεις, εἴτε ἄλλες μορφές τῆς προσπάθειας τοῦ ἀνθρώπου γιά κυριαρχία πάνω στόν συνάνθρωπο.

Συμπερασματικά, σέ ἀντίθεση μέ ὅ,τι γενικά πιστεύεται, οἱ ἐκτρώσεις δέν ἀποτελοῦν μία προοδευτική ἐπιλογή καί σίγουρα δέν ἀποτελοῦν μία ἀκόμη, ἀπό τίς πολλές, κατακτήσεις τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιλογή τοῦ θανάτου, ἀντί τῆς ζωῆς, εἶναι τόσο παλιά ὅσο καί ὁ ἄνθρωπος και ἀντιστοιχεῖ σε ἕνα κόσμο πού ἀρνεῖται τις προκλήσεις, σέ ἕνα κόσμο πού δέν θέλει νά ἀλλάξει, σέ ἕνα κόσμο πού τό συμβάν τῆς σύλληψης τοῦ ἐμβρύου προκαλεῖ φόβο κι ὄχι ἐλπίδα. Ἀντίθετα, ἡ Ἐκκλησία μας τιμάει τή σύλληψη τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τῆς Παναγίας, τοῦ Χριστοῦ μέ τό βλέμμα στίς ἐξελίξεις πού θά ὁδηγήσουν στή νίκη τοῦ θανάτου καί στή μετοχή τῶν ἀνθρώπων στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Με ἀνάλογο τρόπο ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐκκλησία καί τή σύλληψη κάθε ἐμβρύου, μία σύλληψη πού σημαίνει τήν ἀπαρχή μίας ἱστορίας πού θά ὁδηγήσει ἕνα νέο ἄνθρωπο νά γίνει πολίτης τῆς Οὐράνιας πόλης ἤδη ἀπό τώρα στόν κόσμο αὐτό, «ἡμῶν γάρ τό πολίτευμα ν οὐρανοῖς ὑπάρχει». (Φιλιπ. 3:20).

(Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό “Παράκληση. Περιοδική
Ἔκδοση Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ”, τεῦχος 92).